

Történelmi pillanatkép

Rovatvezető: Fejér László címzetes egyetemi docens, a Magyar Hidrológiai Társaság Tiszteleti tagja, az MHT Vízügyi Történelmi Bizottságának elnöke.

100 éve született Frommer Miklós

100 éve, 1922. augusztus 11-én született Vámospércsen a XX. századi Budapest egyik meghatározó vízműves vezetője, a Fővárosi Vízművek egykori építési főmérnöke, műszaki igazgatóhelyettese.

Édesapja szabó mester volt, édesanyja hét gyermeket szült. Közülük Miklós volt a legfiatalabb. A vámospércsi általános iskolát követően a Debreceni Református Gimnáziumban tanult és érettségizett. Édesapja mellett kitanulta a szabó mesterséget, majd 1951-ben lépett be a Fővárosi Vízművekhez tisztviselő munkakörbe, ahonnan még ebben az évben áthelyezték a Fővárosi Fürdőigazgatósághoz. 1957-től a Vegyesipari Javító Vállalatnál művezetőként, majd főmérökként dolgozott. A Budapesti Műszaki Egyetemen folytatott tanulmányai után 1959-ben vette át építőmérnöki diplomáját.

1963-ban került újra a Fővárosi Vízművek alkalmazásába csőhálózati osztályvezetőként, amit az építési főmérnök beosztás követett. 1965-ben gazdasági-mérnöki szakdiplomát szerzett. Irányítása alatt olyan vízmű létesítmények születtek, melyek többsége ma is hozzájárul Budapest és az agglomeráció biztonságos vízellátásához.

Ezek közül néhány: háromszáz csáposkút a Szentendrei- és a Csepel-szigeten, egy év alatt felépülő világszínvonalú Rocla csőgyár, nagynyomású és nyomásfokozó gépházak, víztároló medencék, főnyomó vezetékek szerte a fővárosban, központi raktárépület és gépjárműjavító üzem Újpesten, valamint vas- és mangántalanító vízkezelő mű Ráckeven.

Megbecsülte a kétkezi munkásokat

Szinte minden nagyobb csőtörésnél jelen volt. Anyagilag és erkölcsileg megbecsülte a kétkezi munkásokat, a kubitkosokat, a szerelőket. Előfordult, hogy nagy hidegben pálinkát vitt a fagyos gödörben vízcsőtorést javítóknak. Egy több ügyeletet vállaló szerelő gyakran több pénzt vitt haza, mint a Vízművek első számú vezetője. Az 1970-80-as években bekövetkezett nagy fővárosi csőtöréseknél az elhárítási és a javítási munkákat legtöbbször ő irányította. Egy 1993 februárjában megjelenő budapesti napilap¹ így emlékezik meg erről: „A népi bölcsesség is úgy tartja: a február a magyar tél. Ennek biztos jele, hogy egymást követik a csőtörések. Budapesten, a Fővám téren nemrégiben például akkora gödröt ástak a szorgos munkások, hogy az arra tévedt turisták között elterjedt: ezek az örült magyarok már megint Attila sírját keresik. (Hitükben az is megerősíthette őket, hogy ezúttal nem ácsorgott a tátongó üreg szélén Frommer Miklós, a Fővárosi Vízművek azóta már nyugdíjba ment igazgatóhelyettese, aki korábban annyira hozzátartozott a városképhez, hogy rossz nyelvek szerint a jobb bédekkerek őt is feltüntették Budapest nevezetességei között, s aki minden ilyen esetben a vezénylő tiszt szerepét töltötte be)”.

Illés-kút

Azt kevesen tudják, hiszen pályafutásának csak egy apró története, hogy jelentős szerepe volt a főváros egykori híres kutjának felújításában. Buza Péter, az egyik fő szervező könyvében² leírta, mennyire sokat számított Frommer Miklós támogatása, aki felismerte, hogy nemcsak a modern létesítmények azok, amelyek Budapest vízellátásának szerkesztői, hanem meg kell becsülni az évszázadokkal korábbi műszaki emlékeket is. „Buza úr; én nem vagyok az az ember, aki meghátrál, ha nehézségek adódnak. Megígérttem, hogy támogatjuk ezt az ügyet, és meg is tesszük!”. Ma az Illés-kút oldalán elhelyezett emléktáblán – másokkal együtt – Frommer Miklós neve is szerepel. Joggal!

Igazságos, szigorú, kemény, rendet, fegyelmet megkövetelő vezető volt, aki, ha szükség volt rá, megvédte az esetlegesen hibázó vezetőit, beosztottjait. Személyesen működött közre az illetékes hatóságoknál, a főváros vezetőinél, hogy a vízműves családok kedvezményes áron vízparti üdülőtelephez juthassanak a szentendrei-szigeti Horányban, Surányban.

1975-től nyugdíjazásáig, 1988-ig a Fővárosi Vízművek műszaki igazgatóhelyetteseként további műszaki részlegek irányításával bővültek építési főmérnöki feladatai. Munkásságáért több kitüntetésben is részesült, többek között megkapta Budapest Reitter Ferenc- (1980) és Pro Urbe-díját (1985) is.

Nyugdíjasként tanácsaival segítette a Fővárosi Vízműveket és emellett a Fővárosi Vagyonkezelő Központ szaktanácsadói feladatait is ellátta. 1997. április 9-én váratlanul hunyt el.

Kiss Miklós

1 Braun: Jön a tavasz, Kurír - esti kiadás, 1993. február 3.

2 Buza Péter: Bandusia forrása. Századok öltének el... - Titkos Budapest (Budapest, 2016)